

FEDERACIÓ CATALANA DE VOLUNTARIAT SOCIAL

Àmbit geogràfic: Autonòmic

Forma jurídica: Associació

Seu social: Barcelona

- 15 persones treballadores
- 73 persones voluntàries
- 336 persones sòcies

NOMBRE ACTUAL DE PERSONES ATESES EN ELS SERVEIS D'ATENCIÓ A LES PERSONES:

- 200 a serveis a la infància i la joventut
- 600 a serveis a la gent gran
- 200 a serveis a persones dependents o amb discapacitat
- 100 a serveis a persones amb problemàtica de salut mental
- 100 a serveis específics vinculats a l'àmbit de l'execució penal
- 500 a serveis a altres col·lectius en situació d'exclusió social
- 400 a serveis de cohesió i dinamització social

www.acciosocial.org

Breu història de l'organització

La FCVS es va constituir l'any 1989 amb la finalitat de promoure, fomentar i reconèixer el voluntariat social a Catalunya. Inicialment formada per 44 entitats, actualment compta amb més de 330 organitzacions sòcies en les quatre províncies de Catalunya. Des de la seva creació, la FCVS ha estat un referent en la defensa i potenciació del voluntariat, impulsant la creació de marcs legals i organitzant esdeveniments clau, com l'Any del Voluntariat (2001) i la Capitalitat Europea del Voluntariat a Barcelona (2014). A més, la FCVS ha participat activament en l'elaboració de la Llei 25/2015 del Voluntariat i Foment de l'Associacionisme. Amb 35 anys d'història, la FCVS continua sent la plataforma central del voluntariat social a Catalunya, facilitant la col·laboració entre entitats, agents socials i administracions per fomentar una societat més inclusiva, igualitària i compromesa amb la cohesió social. Avui dia, es manté com un actor fonamental en la transformació social i la millora de la qualitat de vida de les persones mitjançant l'acció voluntària.

Missió

La missió de la FCVS és fomentar i promoure el voluntariat social a Catalunya, amb l'objectiu d'apropar les persones a la seva comunitat i transformar la societat mitjançant la participació activa i responsable. Treballem per enfortir la cohesió social i millorar la democràcia en el país, oferint suport i recursos a les entitats que impulsen el voluntariat, i promovent valors com la justícia social, la solidaritat i la igualtat d'oportunitats. La FCVS vetlla per la inclusió social i per garantir que totes les persones, independentment del seu origen, gènere o condició social, tinguin la possibilitat de participar en el voluntariat. Apostem per apoderar els voluntaris, impulsant-los a ser agents de canvi i a contribuir a la millora del seu entorn. A través de la xarxa d'entitats sòcies, la FCVS garanteix un impacte positiu i transformador en la societat catalana, orientant-se a la sostenibilitat, la innovació social i la promoció de la participació ciutadana activa en la vida pública.

Descripció de l'activitat

La FCVS és una plataforma que agrupa i recolza entitats sense afany de lucre a Catalunya, amb l'objectiu de fomentar el voluntariat social. La seva activitat es fonamenta en tres àrees principals de treball: Promoció comunitària del voluntariat, Salut i comunitat i Comunicació, qualitat i transparència. A través de la seva borsa de voluntariat, facilita l'accés de la ciutadania a oportunitats de voluntariat, connectant persones amb necessitats concretes amb entitats que els poden oferir suport.

La FCVS posa a disposició recursos per ajudar les entitats a millorar la tasca voluntària, a més d'impulsar la col·laboració entre

entitats, organitzacions i empreses per transformar la societat. Organitza formacions i assessorament per millorar la gestió de les entitats i la qualitat del voluntariat, promovent la corresponsabilitat i la inclusió social. També és un altaveu del voluntariat i de les entitats socials de Catalunya, difonent informació del sector a través de la seva web, xarxes socials i butlletins.

A través de les cites anuals i altres projectes, la FCVS impulsa jornades, tallers i celebracions com el Dia Internacional del Voluntariat.

DESCRIPCIÓ DE LA INICIATIVA PROPOSADA

GRANS ACTIUS, ACCIÓ COMUNITÀRIA EN SALUT

Breu descripció

Grans Actius és un projecte comunitari orientat a millorar l'accés als serveis sanitaris i la qualitat de vida de les persones en situació de vulnerabilitat, amb especial atenció a aquelles amb dependència, malalties cròniques o discapacitat. Implementat en col·laboració amb els Centres d'Atenció Primària (CAPs) i altres agents socials del territori, el projecte busca reduir les barreres d'accés a la salut mitjançant l'acompanyament a les visites mèdiques, la recollida de medicaments i altres gestions sanitàries. Les persones voluntàries, especialment les persones grans, juguen un paper clau en la creació de xarxes de suport i la promoció de l'envelliment actiu, establint vincles socials que contribueixen a la millora del teixit comunitari.

Grans Actius s'emmarca en un model de corresponsabilitat comunitària, on la cura i el benestar dels més vulnerables són responsabilitat de la comunitat en conjunt, i no només de les famílies i serveis sanitaris. El projecte té com a objectiu consolidar-se com un recurs sostenible al territori, mitjançant la col·laboració contínua amb entitats locals i professionals. Aquesta estructura de treball contribueix a millorar les condicions de vida de les persones beneficiàries i de les persones voluntàries, reduint les desigualtats socials i enfortint les xarxes de suport comunitari. Grans Actius fomenta la creació d'una societat més cohesionada i solidària a través de la participació activa de tota la comunitat.

Aportació de valor de la iniciativa

Grans Actius ofereix una resposta organitzada i eficaç a les necessitats territorials identificades, proporcionant suport a les persones en situació de vulnerabilitat per facilitar l'accés als serveis sanitaris. Amb una metodologia rigorosa i adaptada al context local, el projecte fomenta la col·laboració entre els CAPs, els serveis socials i les entitats del territori. Des de la seva implementació el 2012, el projecte ha evolucionat per garantir una integració efectiva dels recursos existents, establint

xarxes de suport duradores. Els processos, ben documentats i organitzats, asseguren la seva continuïtat. A través del traspàs progressiu de la gestió del voluntariat a una entitat local, el projecte s'assegura de la seva sostenibilitat, ampliant la seva capacitat de replicació a altres territoris amb necessitats similars. Els resultats evidencien una millora tangible en la qualitat de vida de les persones, i el model es presenta com una bona pràctica transferible a altres contextos.

Necessitat a la qual respon

Grans Actius respon a una necessitat social creixent i urgent en diversos els barris, on les persones en situació de vulnerabilitat, especialment aquelles amb malalties cròniques, dependència, discapacitat i soledat no desitjada, tenen dificultats per accedir als serveis sanitaris. Aquesta realitat s'ha vist agreujada pels factors demogràfics, amb una població envellida i un augment del nombre de persones que viuen soles. Aquesta situació genera una gran pressió sobre els serveis sanitaris i socials, ja que moltes d'aquestes persones no poden gestionar el seu accés a la salut de manera autònoma, amb una xarxa de suport limitada.

Grans Actius detecta i aborda aquesta necessitat mitjançant un model de suport comunitari, on el voluntariat facilita l'accés a serveis sanitaris i d'altres recursos, com la recollida de medicaments i l'acompanyament a visites mèdiques. Aquest acompanyament també ajuda a reduir l'estrès i la sobrecàrrega emocional de les persones cuidadores, especialment dones, que sovint assumeixen tasques de cura sense els recursos necessaris per fer-ho. A més, la iniciativa millora la cohesió social i promou l'envelliment actiu, implicant persones voluntàries, majoritàriament grans, que ajuden a establir vincles socials i contribuint a la cura comunitària. Aquest enfocament també ajuda a enfortir les xarxes comunitàries i a garantir una atenció més equitativa i accessible. S'ofereix una solució sostenible a una problemàtica profunda, adaptada a cada territori.

Principals objectius assolits

- Garantir l'atenció a persones vulnerables: Millora de l'accés als serveis sanitaris per a persones grans amb malalties cròniques, dependència i soledat no desitjada, afavorint la seva qualitat de vida i la continuïtat assistencial.
- Suport a les persones cuidadores: Generació d'espais de respir per alleugerir la càrrega emocional i física de les persones cuidadores, millorant el seu benestar.
- Fomentar el voluntariat: Impuls de la participació activa de persones grans i adultes, contribuint al benestar social i enfortint el teixit comunitari mitjançant el voluntariat.
- Fomentar l'envelliment actiu: Promoció de la participació activa de les persones grans a través de l'acció voluntària, afavorint la seva autonomia.

- Consolidar el programa: Grans Actius s'ha consolidat com un recurs útil i de qualitat per als CAPs, resolent la necessitat d'acompanyament per a l'accés als serveis sanitaris.
- Prevenir l'aïllament social: Disminució de la soledat no volguda mitjançant la participació en activitats comunitàries i la creació de xarxes de suport mutu.
- Reforçar les relacions intergeneracionals: Increment de la col·laboració entre generacions mitjançant l'intercanvi d'experiències en activitats conjuntes.
- Millorar la coordinació comunitària: Optimització dels recursos a través de la col·laboració amb agents socials i sanitaris del territori, creant sinergies per millorar la resposta a les necessitats de la comunitat.

Principals resultats obtinguts

Resultats de 2024:

- 332 persones beneficiàries ateses, principalment persones grans amb malalties cròniques, discapacitat, dependència, soledat no desitjada i aïllament social.
- 160 persones cuidadores i familiars han obtingut suport, millorant el seu benestar gràcies als espais de respir.
- 54 persones voluntàries implicades en l'acompanyament a serveis de salut, amb un 72% de dones i un 78% majors de 55 anys.
- 8 acollides de voluntariat i 6 sessions informatives.
- 60 persones interessades a fer voluntariat i 22 noves incorporacions a l'equip de voluntariat programa.
- 632 acompanyaments realitzats per persones voluntàries amb un grau alto o molt alt de satisfacció.
- Suport continuat setmanal mitjançant telèfon, correu i reunions de seguiment als 11 centres on s'han realitzat acompanyaments el 2024. S'ha assessorat i donat suport (gestió d'acompanyaments) de forma continuada.
- 13 CAPs adherits al programa i 22 centres en diferent fase d'implementació del programa durant l'any 2024.
- 9 presentacions del programa a centres de salut, casals i centres cívics i altres espais comunitaris.
- S'ha contactat amb 20 entitats/agents dels territoris (Barcelona, Girona i Tarragona) per l'acollida dels equips de voluntariat i s'han traspassat 3 equips de voluntariat a entitats locals.

- 20 participacions en diferents espais de treball en xarxa.
- El programa també ha estat present en els espais de treball en xarxa de la FCVS de Barcelona, Girona i Tarragona.

Abast de l'experiència

Projecte consolidat amb més de 13 anys d'experiència, en què s'ha donat suport a més de 600 persones que han necessitat acompanyament per fer les seves visites mèdiques. Durant aquest temps, el projecte ha crescut de manera gradual, expandint-se per diferents territoris de Catalunya. Ha aconseguit establir-se com una iniciativa clau en el territori, gràcies a un model basat en la col·laboració amb agents socials, sanitaris i la comunitat local. Aquest treball conjunt ha permès promoure un model de corresponsabilitat de les cures, organitzant la comunitat i establint una xarxa de suport solidària i eficient. La metodologia aplicada, molt sistematitzada gràcies a la llarga trajectòria del projecte, manté una gran flexibilitat i capacitat d'adaptació a les necessitats específiques de cada centre de salut i persona, garantint un impacte positiu i sostenible a llarg termini.

Persones implicades en l'experiència:

- Treballadores: 13
- Membres equips directius: 8
- Sòcies: 8
- Ateses: 332
- Voluntàries: 54
- Altres: 204 (Familiars i persones cuidadores, professionals sanitaris i de gestió de serveis)

Principals factors clau d'èxit

Foment de la creació de xarxes de suport locals, amb la participació activa de persones voluntàries i professionals sanitaris. Aquest treball en xarxa i corresponsabilitat ha permès millorar l'accessibilitat als serveis de salut i reduir l'aïllament social.

La col·laboració estreta amb els CAPs, serveis socials i altres entitats del territori ha permès identificar les necessitats locals, adaptar el programa a les característiques de cada barri i garantir una resposta eficaç.

La flexibilitat del projecte ha permès personalitzar el servei per a cada comunitat, maximitzant el seu impacte i eficàcia.

La formació constant del voluntariat ha permès garantir un alt nivell de qualitat en els acompanyaments realitzats i, a més, el seguiment ha afavorit un compromís sòlid i la identificació d'incidències i bones pràctiques.

La metodologia d'avaluació contínua i participativa dels acompanyaments i dels processos de coordinació ha permès identificar punts de millora i adaptar el projecte sobre la marxa.

Millora de l'accés a la salut i la qualitat de vida de les persones en situació de vulnerabilitat. A més, ha reduït les desigualtats en l'accés als serveis sanitaris, promovent la salut pública en els barris on s'ha implementat.

El traspàs progressiu de la gestió del voluntariat a entitats locals ha estat un factor clau per garantir la continuïtat del projecte i la seva expansió a nous territoris, creant una xarxa sòlida de suport i adaptació als territoris en què es desplega.

Dificultats i reptes superats

Un dels principals reptes ha estat garantir l'accés equitatiu a la salut a través d'un voluntariat molt diversificat i adequar el servei a les necessitats particulars de cada territori. En un principi, la gran variabilitat de perfils de persones destinatàries i les diferents realitats socials de cada barri van dificultar l'adaptació del model de treball a les especificitats de cada àrea. Aquest repte es va superar mitjançant la flexibilitat i adaptació del projecte.

Un altre repte ha estat aconseguir la continuïtat i sostenibilitat del projecte. L'inici del traspàs dels equips de voluntariat a entitats locals ha estat una bona pràctica que ha garantit que el programa es mantingui a llarg termini, assegurant la seva adaptació als canvis que puguin sorgir en el territori. Tanmateix, aquest procés ha comportat dificultats de coordinació i la necessitat d'integrar noves entitats.

També cal destacar la importància de la gestió del temps en un projecte amb molts agents implicats. El repte de coordinar-los de manera eficient s'ha aconseguit mitjançant reunions periòdiques i seguiment continuat, facilitant l'intercanvi de coneixements i la resolució d'incidències.

La creació d'espais de participació i seguiment amb les persones voluntàries i els agents del territori ha estat essencial per resoldre incidències i compartir bones pràctiques que poden ser replicades. Aquests espais han permès millorar les condicions de treball i reforçar el compromís de totes les parts implicades.

Elements innovadors que aporta la iniciativa

Reconfiguració de rols en les cures. El voluntariat es transforma en un agent actiu en l'acompanyament emocional, informatiu i logístic. Aquesta redefinició permet abordar necessitats no cobertes pels sistemes sanitaris formals, com l'aïllament social i la manca de suport emocional, creant un sistema de cures més inclusiu i comunitari.

Participació de les persones voluntàries en el disseny del servei. Mitjançant metodologies participatives, les persones voluntàries del servei defineixen les seves pròpies prioritats, preferències i criteris de qualitat. Això crea models coproduïts d'intervenció, empoderant els usuaris i generant relacions més horitzontals i eficients.

Articulació en xarxa amb agents del territori. Grans Actius es converteix en un node central de coordinació entre els CAPs, entitats veïnals, i altres serveis socials. Aquesta xarxa facilita una resposta col·laborativa que millora l'eficiència i la sostenibilitat de l'atenció sanitària, creant un sistema de governança compartida.

Ús de tecnologia apropiada com a eina de connexió. El projecte fa servir plataformes de coordinació dissenyades de manera ètica i accessible, garantint que la tecnologia sigui una eina per a la inclusió i la proximitat, sense substituir el vincle humà. Per exemple: telèfon mòbil, eines d'office i, SinergiaCRM, entre d'altres.

Voluntariat inclusiu. Especialment amb la participació activa de persones grans, amb la finalitat de fomentar l'envelliment actiu i la generativitat positiva. El voluntariat se centra en persones majors de 55 anys, amb un paper fonamental en la millora del benestar de la comunitat, oferint suport a persones vulnerables.

Principals factors que permeten la transferència i replicabilitat

- Estructura organitzativa clara i documentada. Protocols detallats per a la gestió d'acompanyaments i formacions, així com manuals per al funcionament intern del programa.
- Senzillesa i escalabilitat del model. El model és flexible i adaptatiu, de manera que es pot aplicar tant en grans barris com en àrees més petites. Permet adaptar-se a les necessitats locals, des d'intervencions puntuals fins a una implantació més àmplia segons la demanda, facilitant la seva escalabilitat.
- Adaptabilitat a diferents perfils. Inclusió de persones voluntàries amb diversos nivells de formació i experiència. A través de la formació bàsica i contínua, es garanteix que tothom estigui ben preparat per donar suport de manera efectiva.
- Col·laboració institucional establerta. Opera amb convenis establerts amb els CAPs i altres entitats locals, creant una base sòlida per a la col·laboració continuada.

- Demanda o necessitat compartida. La necessitat de suport és una problemàtica compartida per molts altres CAPs i comunitats. Aquests problemes s'han identificat a través de les demandes dels centres, fet que facilita la replicabilitat del projecte.
- Impacte positiu mesurable. Els resultats obtinguts en termes de millora de la salut i benestar, així com la satisfacció de les persones voluntàries, demostren l'eficàcia del model.
- Formació i Acompanyament. La formació contínua i el seguiment que reben les persones voluntàries són claus per garantir la seva transferència i replicabilitat a nous territoris.